

Obecné požadavky Evropského potravinového práva

Obsahuje

- Nařízení EP a Rady č.178/2002

Nařízení EP a Rady č.178/2002

kterým se stanoví obecné zásady a požadavky **potravinového práva**, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin (**EFSA**) a stanoví **postupy týkající se bezpečnosti potravin ke stažení**

Účel a oblast působnosti (čl. 1):

Toto nařízení:

- má za cíl zajistit **vysokou úroveň ochrany lidského zdraví** a zájmů spotřebitelů, pokud jde o potraviny, a současně zajišťovat účinné fungování vnitřního trhu EU
- stanovuje obecné zásady pro potraviny a krmiva, zejména jejich pro bezpečnost
- zřizuje Evropský úřad pro bezpečnost potravin (**EFSA**) – viz dále
- se **vztahuje** na všechny fáze výroby, zpracování a distribuce potravin a krmiv
- se **nevztahuje** na
 - prvovýrobu určenou pro osobní potřebu
 - na domácí přípravu potravin, manipulaci s nimi nebo jejich skladování za účelem osobní domácí spotřeby

Definice (čl. 2, 3):

Pro účely nařízení se rozumí:

- **potravinou** látka nebo výrobek, zpracované/nezpracované, které jsou určeny ke konzumaci člověkem/lze předpokládat, že je člověk bude konzumovat
(za potraviny se nepovažují krmiva, rostliny před sklizní, léčivé přípravky, kosmetické přípravky atd.)
- **krmivem** látka nebo výrobek, včetně doplňkových látek, určené ke krmení zvířat orální cestou
- **potravinovým právem** předpisy použitelné ve Společenství a vnitrostátně pro bezpečnost potravin
- **maloobchodem** manipulace s potravinami, nebo jejich zpracování a skladování **v místě prodeje**, nebo dodávky konečnému spotřebiteli
- **sledovatelností** možnost najít a **vysledovat** ve **všech fázích výroby**, zpracování a distribuce potravinu, krmivo, hospodářské zvíře nebo látku, která je určena k přimísení do potraviny nebo krmiva
- **uváděním na trh** držení potravin nebo krmiv za účelem prodeje, nabízení k prodeji či jiné formy převodu, **zdarma nebo za úplatu**, jakožto i prodej, distribuce a další formy převodu
- **nebezpečím** biologičtí, chemičtí nebo fyzikální **činitelé v potravinách** nebo krmivech nebo stav potravin nebo krmiv, které mohou mít **nepříznivý účinek na zdraví**
- **rizikem** míra **pravděpodobnosti** nepříznivého účinku na zdraví a závažnosti tohoto účinku
- **analýzou rizika** proces skládající se z 3e vzájemně propojených součástí: hodnocení rizika, řízení rizika a sdělování o riziku

- **konečným spotřebitelem** konečný spotřebitel potravin, který nepoužije potraviny v rámci provozování potravinářského podniku nebo jeho činnosti

Obecné cíle potravinového práva EU (čl. 5):

- cíl vysoké úrovně ochrany lidského **zdraví a ochrany** zájmů *spotřebitelů*, včetně **poctivého jednání** v obchodu s potravinami, a popřípadě zohledňuje ochranu zdraví a dobré životní podmínky **zvířat**, zdraví **rostlin** a ochranu **životního prostředí**
Potravinové právo má za cíl, aby byl ve Společenství dosažen **volný pohyb potravin a krmiv** vyrobených nebo uvedených na trh.

Analýza rizika (čl. 6):

Hodnocení rizika je založeno na dostupných **vědeckých důkazech** a provádí se **nezávislým, objektivním a průhledným** způsobem.

Zásada předběžné opatrnosti (čl. 7):

V případě nejistoty ohledně možných **negativních účinků** potravin/krmiv na zdraví mohou být přijata **předběžná opatření**, která jsou nezbytná k zajištění ochrany zdraví. Nesmí však omezovat obchod více než je nezbytně nutné.

Ochrana zájmů spotřebitele (čl. 8):

Cíly jsou:

- chránit zájmy spotřebitelů
- poskytovat jim základ, který jim umožní vybírat si potraviny, které konzumují
- zabránit podvodným praktikám, falšování potravin a praktikám, které mohou spotřebitele uvést v omyl

Bezpečnost potravin (čl. 14):

Potravina **nesmí** být uvedena na trh, **není-li bezpečná**. Za takovou ji považujeme, je-li:

- škodlivá pro zdraví
- nevhodná k lidské spotřebě Bezpečnost potravin a její škodlivost se posuzuje podle:
- obvyklé **podmínky použití** potravin
- informace poskytnuté spotřebiteli
- pravděpodobné **účinky** dotyčné potravin (*krátkodobé i dlouhodobé, na zdraví osoby, která ji konzumuje, ale i na zdraví dalších generací*)
- pravděpodobné kumulativní **toxické účinky**
- zvláštní **zdravotní citlivost** určité skupiny spotřebitelů

Bezpečnost krmiv (čl. 15):

Pokud krmivo není bezpečné, nesmí být uvedeno na trh ani jím nesmí být krmena žádná zvířata určená k produkci potravin.

Krmivo se **nepovažuje za bezpečné**:

- má-li škodlivý účinek na **lidské zdraví** nebo na **zdraví zvířat**
- pokud **potravin získané ze zvířat** určených k produkci potravin nejsou bezpečné pro lidskou spotřebu

Sledovatelnost potravin a krmiv (čl. 18):

Ve všech fázích výroby, zpracování a distribuce je nutné zajistit sledovatelnost potravin, krmiv, a zvířat.

Provozovatelé potravinářských/krmivářských podniků

- musí být schopni **identifikovat každou osobu**, která jim je **dodala**
- zavedou systémy a postupy, umožňující identifikovat podniky, kterým byly dodány jejich výrobky. *Informace poskytnou na požádání příslušným orgánům.*
Potraviny a krmiva uváděné na trh **musí být řádně označeny** nebo identifikovány pomocí dokumentace.

Odpovědnost provozovatelů potravinářských podniků za potraviny (čl. 19):

Jestliže se provozovatel potravinářského podniku domnívá, že potravina není v souladu s požadavky na bezpečnost potravin, **neprodleně** přistoupí ke **stažení** dotyčné potraviny **z trhu a uvědomí** o tom **příslušné orgány**.

Pokud se produkt mohl dostat ke spotřebiteli, provozovatel **informuje spotřebitele** o důvodu jeho stažení.

Provozovatelé potravinářských podniků spolupracují s příslušnými orgány v rámci opatření přijatých s cílem zabránit riziku spojenému s potravinou, kterou dodali, nebo toto riziko zmenšit.

Zřízení Evropského úřadu pro bezpečnost potravin (EFSA) (kapitola III):

Jeho poslání (čl. 22):

- poskytuje **vědecká stanoviska** pro činnost Společenství ve všech oblastech, které mají přímý nebo nepřímý vliv na **bezpečnost potravin a krmiv**
- je **nezávislým zdrojem těchto informací** a zabezpečuje sdělování o riziku
- shromažďuje a analyzuje údaje umožňující charakterizovat a sledovat rizika, která mají přímý nebo nepřímý vliv na bezpečnost potravin a krmiv.

Úkoly úřadu (čl. 23):

- poskytuje co nejlepší **vědecká stanoviska** v rámci své působnosti
- podporuje a koordinuje **vývoj** jednotných **metodik** hodnocení rizika v oblastech spadajících do jeho působnosti
- poskytuje vědeckou a technickou **podporu Komisi** v oblastech své působnosti
- vyhledává, shromažďuje, uspořádává, analyzuje a shrnuje vědecké a technické údaje v oblastech své působnosti
- zajišťuje, aby v oblastech jeho poslání **dostávala veřejnost** a zúčastněné osoby rychlé, spolehlivé, objektivní a *srozumitelné informace*

Systém včasné výměny informací (RASFF) (čl. 50):

Zřizuje se RASFF ve formě **sítě pro oznamování** přímého nebo nepřímého **rizika** pro lidské zdraví pocházejícího **z potravin nebo krmiva**.

V systému jsou zastoupeny **členské státy, Komise a EFSA**, za správu sítě odpovídá Komise.

Postup předání informace o existenci rizika z potravin nebo krmiva:

- **člen sítě - pomocí RASFF neprodleně oznámí Komisi - neprodleně oznámí ostatním členům sítě**

EFSA může doplnit toto oznámení o vědeckou nebo technickou informaci, která členskými státy umožní přijmout rychlá a vhodná opatření v rámci řízení rizika.